

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ДУ «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ВИЩОЇ
ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»**

**Всеукраїнська науково-практична конференція
здобувачів вищої освіти**

МОЛОДЬ – АГРАРНИЙ НАУЦІ І ВИРОБНИЦТВУ

**Актуальні питання законодавства,
Ad linguas et culturas per cognitionem
(до мов і культур через пізнання)
та «Психологія організаційного розвитку
та управління персоналом»**

18 березня 2026 року

**Біла Церква
2026**

УДК 001.895:338.43:378-053.6:340.136(063)

Варченко О.М., д-р екон. наук, професор.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук.

Філіпова Л.М., канд. с-г наук.

Ковальчук І.В., канд. юрид. наук.

Обіюх Н.М., канд. юрид. наук.

Резнік В.Г., старший викладач.

Шевченко А.М., канд. психол. наук.

Куманська Ю.О., канд. с.-г. наук.

Мостипан О.В., д-р філософії, **відповідальний секретар.**

Відповідальна за випуск – **Мостипан О.В.**, д-р філософії, начальник редакційно-видавничого відділу.

Актуальні питання законодавства, *Ad linguas et culturas per cognitionem (до мов і культур через пізнання)* та «Психологія організаційного розвитку та управління персоналом»: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти. 18 березня 2026 р. – Білоцерківський НАУ. – 204 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

Ел. адреса: <http://science.btsau.edu.ua/taxonomy/term/34>

©БНАУ

населення та формуванню ефективної системи землеволодіння і землекористування [6].

Нормативною основою реалізації цього права є положення Земельного кодексу України, зокрема стаття 118, яка визначає процедуру набуття громадянами права власності на земельні ділянки державної або комунальної власності [2]. Законодавство передбачає можливість безоплатного отримання земельних ділянок для різних цілей, зокрема ведення особистого селянського господарства, будівництва та обслуговування житлового будинку, садівництва та дачного будівництва [4].

Важливою особливістю даного правового інституту є встановлення граничних норм безоплатної передачі земельних ділянок залежно від їхнього цільового призначення [1]. Такий підхід спрямований на забезпечення справедливого розподілу земельних ресурсів та запобігання їх надмірній концентрації [6].

Процедура безоплатної приватизації передбачає кілька етапів. Громадянин подає клопотання до відповідного органу влади із зазначенням бажаного місця розташування земельної ділянки [5]. Після його розгляду надається дозвіл на розроблення проєкту землеустрою або надається мотивована відмова. Надалі здійснюється розроблення та погодження проєкту землеустрою, внесення відомостей до Державного земельного кадастру та прийняття рішення про передачу земельної ділянки у власність [3].

Практика реалізації цього права в Україні свідчить про наявність певних проблем, зокрема складність адміністративних процедур, тривалі строки розгляду заяв, нестачу вільних земельних ресурсів та випадки зловживань під час розподілу земельних ділянок [6].

Додатковим фактором, що впливає на реалізацію права на безоплатну приватизацію, є воєнний стан в Україні. У зв'язку з необхідністю збереження земельного фонду держава тимчасово обмежила окремі процедури у сфері земельних відносин, що призвело до уповільнення процесів приватизації [3].

Отже, право на безоплатну приватизацію земельних ділянок залишається важливим механізмом реалізації майнових прав громадян. Подальший розвиток земельного законодавства має бути спрямований на спрощення процедур отримання земельних ділянок, підвищення прозорості управлінських рішень та забезпечення раціонального використання земельних ресурсів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безоплатна приватизація землі: правові аспекти. URL:<https://unba.org.ua/assets/uploads/publications/2021-11%20Безоплатна%20приватизація%20землі.pdf>
2. Земельний кодекс України: ст. 118. URL:https://protocol.ua/ua/zemelnyy_kodeks_ukraini_stattya_118/
3. Особливості процедури приватизації земельних ділянок у 2025 році. URL:<https://agronews.ua/news/ozvucheno-osoblyvosti-procedury-pryvatyzacziyi-zemelnyh-dilyanok-u-2025-r/>
4. Право на безоплатне отримання земельної ділянки: інформаційні матеріали Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. URL:<https://ombudsman.gov.ua/storage/app/media/uploaded-files/Право%20на%20безоплатне%20отримання%20земельної%20ділянки.pdf>
5. Роз'яснення щодо порядку набуття права власності на землю громадянами. URL:<https://sumska.land.gov.ua/info/roziasnennia-shchodo-poriadku-nabuttia-i-realizatsii-prava-vlasnosti-na-zemliu-hromadianam/>
6. Юридичний вісник. Проблеми реалізації права громадян на землю. URL:https://yurvisnyk.in.ua/v3_2024/32.pdf

УДК: 35.07/.08(477):005.2'06

СМУТОК Д.Є., здобувачка вищої освіти

Науковий керівник – **МЕЛЬНИК В.О.**, канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДОГОВОРУ ОРЕНДИ ЗЕМЛІ В АГРАРНІЙ СФЕРІ

В тезах досліджено правове регулювання договору оренди землі в аграрній сфері, проаналізовано

нормативно-правову базу, особливості укладення, зміни та припинення договору оренди земельних ділянок, а також визначено його значення для розвитку сільського господарства України.

Ключові слова: договір оренди землі; земельні правовідносини; аграрне право; земельна ділянка; орендна плата.

Земля є основним національним багатством України та головним засобом виробництва в аграрній сфері. В умовах ринкової економіки оренда землі виступає найбільш поширеною формою користування земельними ділянками, що зумовлює актуальність дослідження правового регулювання договору оренди землі.

Актуальність теми полягає в необхідності вдосконалення правового механізму орендних земельних відносин, забезпечення стабільності землекористування, захисту прав власників земельних ділянок та орендарів, а також розвитку аграрного сектору економіки [1, с. 45].

Метою дослідження є комплексний аналіз правового регулювання договору оренди землі в аграрній сфері, визначення його правової природи, нормативно-правової бази, а також особливостей укладення, зміни та припинення договору.

Договір оренди землі - це цивільно-правовий документ, який підпорядковується нормам цивільного та земельного законодавства. Згідно з Законом України «Про оренду землі», цей договір передбачає, що орендодавець передає земельну ділянку орендарю для володіння та користування за певну плату на визначений термін. Особливість цього договору полягає в тому, що після його державної реєстрації виникає речове право оренди на земельну ділянку [2, с. 112].

Нормативно-правове регулювання орендних земельних відносин здійснюється на основі Конституції України, Земельного кодексу України, Цивільного кодексу України, Закону України «Про оренду землі», а також законів про державну реєстрацію речових прав, про Державний земельний кадастр, Податкового кодексу України та законодавства про оцінку земель. Комплексний характер правового регулювання зумовлений особливим статусом землі як природного ресурсу та об'єкта цивільних прав [2, с. 78].

Договір оренди землі укладається між двома сторонами: орендодавцем і орендарем. Орендодавець - це або власник земельної ділянки, або особа, яка має на це повноваження. Орендарем можуть бути як фізичні, так і юридичні особи, включаючи фермерські господарства та аграрні підприємства. Об'єктом цього договору є земельна ділянка, яка повинна бути правильно оформлена, мати кадастровий номер, чітко визначені межі та цільове призначення [3, с. 56].

Договір оренди землі укладається у письмовій формі та підлягає державній реєстрації. Істотними умовами договору є предмет договору, строк оренди, розмір і порядок сплати орендної плати, права та обов'язки сторін, умови використання земельної ділянки та відповідальність сторін. Право оренди земельної ділянки виникає з моменту державної реєстрації договору, що забезпечує правову визначеність та захист прав сторін [4, с. 134].

Орендодавець має право вимагати, щоб орендна плата сплачувалася вчасно, а земельна ділянка використовувалася за призначенням. Він також зобов'язаний надати земельну ділянку в користування та не заважати орендарю. Орендар, в свою чергу, має право користуватися землею та отримувати прибуток від її використання, але повинен дотримуватися вимог земельного та екологічного законодавства, своєчасно сплачувати орендну плату та виконувати умови договору [5, с. 97].

Договір оренди землі може бути змінений за згодою сторін або у випадках, передбачених законом. Підставами припинення договору є закінчення строку, розірвання за згодою сторін або за рішенням суду, відчуження земельної ділянки, а також інші підстави, встановлені законодавством. Припинення договору тягне припинення права оренди та обов'язок орендаря повернути земельну ділянку орендодавцю.

Отже, договір оренди землі - це важливий правовий інструмент, який допомагає

організувати землекористування в аграрній сфері. Він забезпечує ефективне використання земельних ресурсів, стабільність у виробництві та захист прав усіх учасників земельних правовідносин.

Таким чином, цей договір стає ключовим елементом земельного права, поєднуючи приватні та публічні інтереси, раціонально використовуючи земельні ресурси та сприяючи розвитку сільського господарства в Україні. Удосконалення правового регулювання орендних відносин є необхідною умовою для стабільного функціонування аграрного сектору та захисту прав усіх учасників земельних правовідносин.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Земельний кодекс України: Закон України від 25.10.2001 № 2768-III. <https://zakon.rada.gov.ua/go/2768-14>
2. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. <https://zakon.rada.gov.ua/go/435-15>
3. Закон України «Про оренду землі» від 06.10.1998 № 161-XIV. <https://zakon.rada.gov.ua/go/161-14>
4. Закон України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень». <https://zakon.rada.gov.ua/go/1952-15>
5. Податковий кодекс України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

УДК 347.73/74

КИРИЧЕНКО В.В., здобувачка вищої освіти

Науковий керівник – **КОВАЛЬЧУК І.В.**, канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ПОДАТКОВІ АСПЕКТИ РЕЖИМУ ЕКСПОРТУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В даних тезах досліджено правовий механізм «режиму експортного забезпечення», запроваджений для подолання тіньового експорту агропродукції та гарантування повернення валютної виручки. Проаналізовано особливості адміністрування ПДВ, встановлення мінімальних цін та роль блокування фіктивних ланцюгів постачання у зміцненні економічної безпеки. Доведено, що інтеграція податкового та митного контролю є ключовим інструментом детінізації аграрного сектору в умовах воєнного стану.

Ключові слова: режим експортного забезпечення, податкова накладна, митна декларація, валютна виручка, зовнішньоекономічна діяльність, розрахунок коригування, ЄРПН.

Протягом 2022-2024 років в Україні гостро постала проблема експорту сільськогосподарської продукції невстановленого походження, що призвело до значних втрат державного бюджету та критичного неповернення валютної виручки. Схеми «сірого» експорту базувалися на вивезенні зерна суб'єктами, ланцюги постачання яких не простежувалися, що дозволяло виводити капітал за кордон. У відповідь на ці виклики держава запровадила режим експортного забезпечення (РЕЗ), законодавчий фундамент якого закладено Законами України №3706-IX та №3707-IX від 09.05.2024. Ці акти внесли засадничі зміни до Податкового кодексу України, зокрема до підрозділу 2 розділу XX, та до статті 19-2 Закону «Про зовнішньоекономічну діяльність». Повноцінне функціонування режиму розпочалося з грудня 2024 року на підставі Постанови КМУ №1261, охопивши такі стратегічні товари, як пшениця, кукурудза, ячмінь, соя, ріпак, соняшник, мед, горіхи та рослинні олії.

Головною особливістю режиму є встановлення жорсткого суб'єктного фільтра: експорт зазначених категорій товарів можуть здійснювати виключно особи, зареєстровані як платники ПДВ. Для суб'єктів, що не є платниками цього податку, зовнішньоекономічні операції з агропродукцією з переліку РЕЗ суворо заборонені. Окрім цього, запроваджено механізм мінімально допустимих експортних цін, які щомісяця затверджуються Мінагрополітики. Якщо контрактна вартість товару в експортному договорі є нижчою за